



ת"פ 32956/11/20 - מדינת ישראל ע"י נגד דוד אזולאי-בעצמו ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 32956-11-20
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד ראמי אלמכאוי
דוד אזולאי-בעצמו ע"י ב"כ עו"ד עמית ויצמן

לפני כב' השופט יובל ליבדרו
המאשימה
נגד
הנאשם

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב אישום") בעבירה של גידול והפקת סם מסוכן, עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: "פקודת הסמים") ובעבירה של נטילת חשמל או מים או גז, עבירה לפי סעיף 400 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. במסגרת הסדר הטיעון הצדדים לא הגיעו להסכמה עונשית וכל צד טען לעונש באופן "חופשי".

כתב האישום

3. מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 12.6.2020 חתם הנאשם עם ש' ב', בעליו של בית בבאר שבע (להלן: "הבית"), על חוזה לשכירת הבית החל מיום 15.7.2020 (להלן: "מועד הכניסה") ועד ליום 30.6.2021. החל ממועד הכניסה, במועד שאינו ידוע במדויק, בנה הנאשם בבית, יחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה, מעבדת סמים. לשם הקמת מעבדת הסמים הצטיידו הנאשם והאחרים בציוד מתאים. לשם הדלקת התאורה ומוצרי החשמל במעבדת הסמים חיברו הנאשם והאחרים חשמל אל מעבדת הסמים באופן פיראטי, העוקף את שעון החשמל, אל ארון חשמל פרטי בתוך הבית, ונטל יחד עם האחרים חשמל בשווי עשרות אלפי שקלים בלא רשות.
- החל ממועד הכניסה, גידלו הנאשם והאחרים במעבדת הסמים כ-310 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס. ביום 30.10.2020 הגיעו שוטרים לבית במסגרת פעילות משטרתית יזומה ומצאו את השתילים שמשקלם הכולל הינו 72 ק"ג נטו של סם מסוכן מסוג קנבוס.

תסקירי שירות המבחן

4. בעניינו של הנאשם התקבלו מספר תסקירים של שירות המבחן.



מתסקיר האב (מיום 13.12.20) עלה כי הנאשם כבן 32, רווק, ללא ילדים, גר עם הוריו בבאר שבע, השלים 12 שנות לימוד בבתי ספר פרטיים לאחר שנפלט מהמסגרת הלימודית הפורמלית בשל קשיי קשב וריכוז, שוחרר מהצבא לאחר שירות בן ארבעה חודשים בשל חוסר התאמה, השתלב בגיל 19 בלימודים בישיבה הכוללת מגורים ובמקביל עבד בעבודות מזדמנות, עזב את הישיבה בתחושה עצמית של כישלון על כך שלא הצליח לעמוד בנורמות ובציפיות המקום. הנאשם שיתף כי לאחר שעזב את הישיבה התקשה להסתגל לחיים עצמאיים, התקשה להשתלב ולשמור על יציבות תעסוקתית והתקשה לנהל מערכות יחסים זוגיות. הנאשם הוסיף כי בגיל 24 חווה התקף חרדה, אובחן על ידי פסיכיאטר כסובל מחרדות והומלץ למעקב פסיכיאטרי וטיפול רפואי אותו לא נטל.

הנאשם שלל צריכת סמים אך תיאר צריכה של אלכוהול בתדירויות משתנות, אף באופן יומיומי, ולעיתים לצורך הרגעה ולשינה. הנאשם שיתף כי בגילאי 19-16 עסק בהימורים בגינם צבר חובות כבדים לשוק האפור, חבר לחברה שולית ובהתערבות הוריו שסייעו לו לשלם את חובותיו הפסיק לעסוק בהימורים.

בחודש ינואר 2021 הנאשם שולב במרכז טיפול באלכוהול והימורים לצורך אבחון מצבו והתאמת תכנית טיפולית. בוועדה שהתקיימה בעניינו לאחר תקופת אבחון במרכז שכללה שיחות פרטניות והשתלבות במרכז יום, התרשם הצוות המקצועי משימוש לרעה ופיתוח תלות באלכוהול כשברקע קיימת בעיית הימורים ונבנתה עבור הנאשם תכנית טיפולית הכוללת המשך טיפול פרטני והשתלבות במרכז יום בנוסף לאבחון תעסוקתי ושיקום מקצועי.

מדיווח העובדת הסוציאלית המטפלת במרכז יום עלה שהנאשם הגיע לטיפול באופן קבוע ובזמן, כי הוא שיתף פעולה בפעילויות ובשיח הקבוצתי, כי חל שיפור ניכר ביכולותיו להביע את קשייו וצרכיו ולעמוד בגבולות המקום, כי הוא נרשם אצל יועצת תעסוקתית שהתרשמה ממוטיבציה גבוהה. העובדת הסוציאלית המליצה על הרחבת המפגשים במרכז יום ל-3 פעמים בשבוע שלאחריהם עתיד הנאשם להשתלב בטיפול בקבוצת ערב ופגישה פרטנית חד-שבועית.

הנאשם מסר לשירות המבחן כי הוא נתרם מהטיפול, כי למד לשתף בקשייו את בני משפחתו, כי רכש כלים להתמודדות עם גבולות חיצוניים ועם התלות באלכוהול והביע רצון להשתלב בהכשרה מקצועית ובתעסוקה יציבה.

בהתייחס לעבירות מסר הנאשם כי לאחר משבר זוגי שחווה ולאחר שפוטר מעבודתו על רקע משבר הקורונה חבר לגורם שולי שהציע לו לבצע את המתואר בכתב האישום.

הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו, מסר כי הוא מבין את חומרתם ואת ההשלכות והמחירים ששילמו הוא ומשפחתו בעטיים, והביע רצון לשקם את חייו, להקים משפחה ולנהל אורח חיים נורמטיבי.

שירות המבחן התרשם שהנאשם ניהל אורח חיים התמכרותי לאלכוהול ולהימורים, כי העבירות בוצעו על רקע התמכרותי, כי הנאשם התקשה להשתלב במסגרות חיו השונות, כי התקשה בניהול אורח חיים יציב ויצרני, כי לא רכש מיומנויות תעסוקתיות ומקצועיות, כי לא שיתף את בני משפחתו בקשייו למרות התמיכה שזכה לקבל מהם, כי החוויות השליליות שעבר פגעו בדימויו העצמי ובתחושת המסוגלות שלו וכי הוא עלול לפעול ללא שיקול דעת ובאופן פורץ גבולות במצבי לחץ מבלי יכולת לבחון את השלכות מעשיו.



לצד זאת, שירות המבחן התרשם כי לנאשם יכולות וורבליות וקוגניטיביות טובות, כי הוא ערך התבוננות באשר להתנהלותו, כי שיתף בקשיו באופן אותנטי ופתוח, כי גדל במשפחה נורמטיבית וערכית שהוקיעה את מעשיו, כי הוא בעל יכולת לנהל מערכת יחסים משמעותית עם בני משפחתו המהווים עבורו מקור לגאווה והשראה, כי שיתף פעולה עם גורמי הטיפול ועמד במטרות הטיפול במרכז לטיפול באלכוהול והימורים וכי ההליך המשפטי מהווה עבורו גורם מרתיע.

לנוכח שיתוף הפעולה של הנאשם בטיפול ולנוכח ורצונו להמשיך בטיפול ולשקם את חייו, שירות המבחן המליץ על דחיית הדיון ומעקב אחר המשך השתלבותו של הנאשם בטיפול.

מתסקיר המשך מיום (31.10.2021) עלה שבמהלך תקופת הדחיה המשיך הנאשם להשתלב בטיפול פרטני במרכז לטיפול באלכוהול ובהימורים אותו סיים בחודש אוקטובר 2021. על-פי גורמי הטיפול, הטיפול ידע עליות ומורדות. מחד, הנאשם התקשה לתת אמון ולשתף מעולמו הפנימי, תיאר שימוש באלכוהול על רקע התמודדות עם חרדות ובעיית הימורים והוא התקשה לקחת אחריות מהמקום הפנימי. מאידך, ההתרשמות היא כי הנאשם מבין את בעיית ההתמכרות שלו לאלכוהול, הפנים אותה, נמצא בהליך של שינוי וכי הוא שומר על "ניקיון" מאלכוהול.

שירות המבחן הוסיף שהנאשם נמצא בהליך של אבחון תעסוקתי ואף הוצע לו להשתתף בקורס ליזמות עסקית אך לאחר מפגש אחת מסר כי אינו מעוניין להמשיך.

מגורמי הטיפול עלה כי הנאשם ביצע ועדיין מבצע שינוי בחייו, כי הוא מגלה מוטיבציה לניהול אורח חיים נורמטיבי וכי הוא מצליח להימנע מצריכת אלכוהול. הומלץ על המשך טיפול במרכז יום שיכלול שיחות פרטניות עם עו"ס התמכרויות והשתתפות בטיפול קבוצתי לצורך חיזוק ושימור ה"ניקיון" מאלכוהול, עבודה על דפוסי חשיבה והכנה לתעסוקה.

שירות המבחן ציין כי עבד באופן צמוד עם גורמי הטיפול והיה ער לקשיים של הנאשם במהלך הטיפול שנבעו להערכתו מדפוסי ההתנהגות שאפיינו אותו בעבר ומהקושי של השתלבות ראשונה בטיפול אינטנסיבי.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצליח להימנע לחלוטין משימוש באלכוהול ומנהל סדר יום, כי הנאשם מגלה מוטיבציה גבוהה לסיים את הטיפול ואת הליך האבחון התעסוקתי, כי הוא מעוניין לעבור קורס טבחות ולהשתלב בעבודה בתחום המזון וכי חל שיפור משמעותי ביכולתו לקבל סמכות ולהציב גבולות.

לנוכח הצלחת הנאשם להימנע משימוש באלכוהול חרף הקשיים והמשברים אתם התמודד בטיפול, ולנוכח השתלבותו בקורס תעסוקה, סבר שירות המבחן כי יש להעדיף בעניינו את הגישה השיקומית. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם מאסר לריצוי בעבודות שירות וצו מבחן תוך המשך שילובו בהליך הטיפולי ואבחון התעסוקתי. שירות המבחן הוסיף כי הטלת מאסר בפועל על הנאשם עלולה להביא לרגרסיה במצבו ובהליך שיקומו.

ראוי לציין כי לאחר קבלת תסקיר המשך ולנוכח השלב בו היה מצוי ההליך הטיפולי של הנאשם, מצאתי לדחות את הדיון פעם נוספת למספר חודשים לצורך המשך מעקב אחר השתלבות הנאשם בהליכים



הטיפוליים.

בתסקיר המשלים (מיום 10.3.2022) חזר שירות המבחן על התרשמותו שהנאשם עבר העבירות מושא תיק זה "על רקע קיומם של דפוסים התמכרותיים בתחום האלכוהול וההימורים, קושי בניהול אורח חיים יציב ויצרני, קיום קשרים שוליים והיעדר כלים ומיומנויות להתמודדות נורמטיבית ומקדמת במצבי דחק ומשבר...".

מהתסקיר עלה כי הנאשם סיים בהצלחה טיפול אינטנסיבי במרכז יום לטיפול באלכוהול ובהימורים שנמשך 10 חודשים (ינואר-אוקטובר 2021). כן נמסר, כי בתקופת הדחיה הנוספת הנאשם סיים את הטיפול בקבוצת הערב והוא ממשיך את הטיפול הפרטני במרכז להתמכרויות, כי הוא ביצע ועדיין מבצע שינוי בחייו, כי הוא מצליח להימנע לחלוטין מצריכת אלכוהול, כי הוא משתמש בכלים שלמד הן בטיפול הפרטני והן בטיפול הקבוצתי, כי הוא מצליח לזהות מצבי סיכון העלולים להוביל לשימוש, כי כיום הטיפול מתמקד במיומנויות ובכישורי חיים, כי הוא מגלה מוטיבציה לנהל אורח חיים נורמטיבי וכי הומלץ על המשך הטיפול הפרטני במרכז לטיפול בהתמכרויות.

שירות המבחן הוסיף כי לאחר שעבר הנאשם אבחון תעסוקתי החל הוא בחודש פברואר 2022 בלימודי לוגיסטיקה וניהול מלאי ורכש. נמסר שהנאשם מגיע באופן עקבי ללימודים בקורס וכי לאחר סיום הלימודים גורמי המקצוע מתכוונים לסייע לו להשתלב בעבודה בתחום. הנאשם גילה עניין וסיפוק והביע שאיפות להשתלב בתעסוקה בסיום לימודיו וניכר כי השתלבותו בלימודים לצד ההליך הטיפולי שעבר השפיעו לחיוב על דימויו העצמי.

לאור ההליך הטיפולי המשמעותי והארוך (שנה וחודשיים) שעבר הנאשם ועודנו עובר שכלל טיפול בבעיית ההתמכרות ושיקומו התעסוקתי, לאור התמדת הנאשם בטיפול, לאור השינויים שערך באורחות חייו ובדפוסי חשיבותו, לאור המוטיבציה הגבוהה שמבטא הנאשם להמשך ההליך השיקומי ולאור כך שבמשך כל התקופה שמר הנאשם על התנאים בהם היה נתון ולא הסתבך בפלילים, שב שירות המבחן והמליץ על גישה שיקומית שיש בה לדעתו כדי לצמצם את הסיכון שנבע מהנאשם, היינו על הטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי וצו מבחן למשך שנה במהלכו ימשיך הנאשם את הטיפול ואת הלימודים אותם החל.

5. ב"כ הנאשם העיד לעונש את אביו של הנאשם מר יוסי אזולאי.

אביו של הנאשם מסר כי שירת 25 שנים בצה"ל כאיש קבע ביחידות שדה, כי הוא אב לחמישה ילדים, כי שלושה מהם שימשו כלוחמים וסיימו תואר ראשון, כי במהלך השירות הצבאי של הנאשם התגלה כי הוא סובל מחרדות. אביו של הנאשם הוסיף כי הנאשם היה מהמר ושותה, כי הם ניסו לעזור לו וכיסו לו מספר חובות, כי הוא שמח על ההליך הטיפולי שהנאשם עבר, על השינוי שחל בו, על כך שאינו שותה אלכוהול, אינו מהמר, ניתק קשריו עם חבריו הקודמים והתחיל ללמוד.

טיעוני הצדדים



6. **המאשימה** טענה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר. **המאשימה עתרה לחרוג ממתחם העונש ההולם לו טענה בשל ההליך השיקומי שעבר הנאשם** ולהטיל עליו עונשים של 22 חודשי מאסר, מאסר מותנה, קנס ופסילת רישיון נהיגה. בנוסף עתרה המאשימה לחלט את הציד שנתפס. המאשימה טענה כי יש לדחות את המלצת שירות המבחן וכי חרף ההליך השיקומי שעבר הנאשם יש לתת משקל לאינטרס הציבורי ולשיקולי ההרתעה הנדרשים בעבירות בהן הורשע הנאשם. לעניין זה הוסיפה כי יש לתת משקל לכך שאין זיקה בין ההליך השיקומי שעבר הנאשם הקשור להתמכרות לאלכוהול ולהימורים לבין העבירות אותן ביצע.

המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו ולמידת הפגיעה החמורה כמו גם לנסיבות ביצוע העבירות, לרבות לשכיחות התופעה של גידול סמים שהפכה למכת מדינה, לפוטנציאל הנזק הגלום בעבירות הסמים המוביל במקרים רבים לביצוע עבירות נוספות, לקשריו וכישוריו של הנאשם להשיג סם, לגדלו ולהפיקו, למספר השתילים ולמשקל הסם שנתפס, לתכנון ולארגון שקדמו לביצוע העבירות, להשקעה הכלכלית שהושקעה בציד ובשכירת דירה ולגניבת החשמל הפירטי על ההשלכות הבטיחותיות והקנייניות הנובעות מכך. המאשימה הפנתה לפסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית.

7. **ב"כ הנאשם** טען כי מתחם העונש ההולם נע בין 15 ל-30 חודשי מאסר. ב"כ הנאשם עתר לחרוג ממתחם העונש ההולם לו טען, לקבל את המלצת שירות המבחן ולהטיל על הנאשם עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות, צו מבחן וקנס. ב"כ הנאשם עתר שלא להטיל על הנאשם עונש של פסילת רישיון נהיגה משום שהעבירות לא בוצעו תוך שימוש ברכב ומשום שהותרת הנאשם עם רישיון נהיגה נדרש לצורך המשך ההליך השיקומי שלו. לעניין העבירות טען ב"כ הנאשם כי אין מדובר ברף חומרה גבוה בשים לב לסוג הסם ולשינוי החברתי והמשפטי שמתחולל באשר ליחס לסם הקנבוס.

ב"כ הנאשם הפנה להמלצת שירות המבחן ולמעקב הצמוד של שירות המבחן אחר התהליך השיקומי שעבר הנאשם שאין חולק באשר להצלחתו. ב"כ הנאשם התייחס לטענת המאשימה באשר לאופי ההליך הטיפולי שעבר הנאשם ולזיקתו לעבירות שביצע וטען כי לא ניתן לנתק את הקשר בין העבירות שביצע לנסיבות חייו של הנאשם והפנה לתסקירי שירות המבחן מהם עולה שעבירות בוצעו על רקע התמכרותו של הנאשם לאלכוהול ולהימורים.

ב"כ הנאשם הפנה להודאתו של הנאשם, ללקיחת האחריות על מעשיו, לגילו, לתמיכה המשפחתית לה הוא זוכה, לשיתוף הפעולה וההליך הגמילה המוצלח שעבר ולהצלחת ההליך השיקומי. ב"כ הנאשם צרף פסיקה לתמיכה בעמדתו העונשית.

8. **הנאשם** אמר את דבריו. הנאשם ביקש שתינתן לו הזדמנות נוספת. הנאשם מסר כי ביצע את העבירות לראשונה, כשהיה תחת השפעת אלכוהול, לאחר משבר בזוגיות וללא שיקול דעת. כן הוסיף הנאשם שזו פעם ראשונה שגורם מחוץ למשפחתו נותן בו אמון, וכי ההליך השיקומי והתעסוקתי שעבר הצליח.

דין והכרעה



9. סבורני כי העבירות שעבר הנאשם כרוכות האחת בשניה, מתקשרות הן לאותה תכנית עבריינית ומגבשות הן "אירוע" פלילי אחד. כנגזר מכך, יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד.

סבורני כי מתחם העונש ההולם בענייננו צריך לנוע בין 24 ל-48 חודשי מאסר. בקביעת מתחם זה התחשבתי בערכים המוגנים של העבירות, במידת הפגיעה בערכים המוגנים, בנסיבות ביצוע העבירות ובפסיקה הנוהגת, והכל כמפורט להלן.

10. הערכים המוגנים בעבירות שעבר הנאשם הם שמירה על בטחון הציבור ובריאותו ושמירה על זכות הקניין. נגע הסמים הוא נגע קשה, שיש למגררו. התוצאות של גידול והפצת סם הן תוצאות קשות ופוגעות פגיעה רוחבית במרקם החברה ובשלום הציבור לרבות ברכושו בעקיפין, וכמובן בבריאותם של צרכני הסם. בעניין זה יפים דבריו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין בע"פ 6021/95 **אוקטביו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.7.1997), פסקה 35:

"לעולם נזכור עבירת סמים מה היא, ומה הם ערכי-החברה שאנו נדרשים להגן עליהם. מעבר מזה עומדים המערערים - הם ואחרים שכמותם - אנשים שעניניהם אל בצע-כסף, ומעבר מזה עומדים צרכני הסם, אנשים אומללים שגופם ונפשם מכורים לסם. אותם עלובים תלו עצמם בסם, ואנשים רעים כמערערים מנצלים תלות זו עד-תום לגריפת כסף-רע לכיסיהם...למותר להזכיר את שרשרת העבירות הנדרש מעיסקאות הסם: צרכנים שאין הפרטה מצויה בכיסם פושטים על אחרים, שודדים אותם, פורצים לבתיהם, תוקפים אותם, והכל כדי להשיג מימון לרכישתו של הסם...מלחמת החורמה בעברייני סמים נמשכת והולכת. מלחמה קשה היא, מלחמה ארוכה, והיא כמלחמת ישראל בעמלק".

כאמור, נכונים הדברים כנגד כל שרשרת מפיצי הסם והמסייעים בידיהם לרבות כלפי מי שמגדלים את הסם, אשר מהווים את החוליה הראשונה בשרשרת ואשר ביחס לעבירה שביצעו הצמיד המחוקק עונש של 20 שנות מאסר.

בע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.8.2018), פסקה 8 התייחס השופט י' עמית לשכיחותה של עבירת גידול הסמים שנעברת גם על-ידי אזרחים נורמטיביים כמקור לעשיית כסף קל ולצורך בהטלת ענישה מרתיעה ומשמעותית גם בסמים הנחשבים לסמים "קלים":

"ריבוי המקרים המובאים לפנינו בעת האחרונה - של גידול, ייצור והפקת קנבוס לשם הפצה ומכירה, כמו גם הפצה ומכירה של קנבוס תוך שימוש באפליקציית ה'טלגראס', מעוררים את התחושה, הגם שאינה מגובה בסטטיסטיקה או במחקר אמפירי, כי המדיניות שבאה לידי ביטוי בחוק הסמים המסוכנים (עבירת קנס מיוחדת - הוראת שעה), התשע"ח-2018 (שתחולתו ביום 1.4.2019) - זלגה שלא בטובתה למחוזות אחרים. צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו נכונים ליטול על עצמם סיכון להסתבך בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים ולסוחרים בסם. זאת, מתוך תפיסה שגויה כי מדובר ב"סמים קלים", ובהינתן הטכנולוגיה המאפשרת מכירה והפצה קלה ו"סטריילית" של סמים. ברם, סחר בסמים



הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים", תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם".

11. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו היא משמעותית. הנאשם הגה תכנית, שכר בית ויחד עם אחרים הצטייד בציד מותאם והקימו "מעבדה" לגידול סמים. במסגרת זו גידלו עשרות קילוגרמים של סמים מסוכנים. בנוסף, לצורך הגידול התחברו באופן פיראטי למתקן של חברת החשמל על כל ההשלכות הבטיחותיות הכרוכות בכך תוך שהם גונבים חשמל בשווי של עשרות אלפי שקלים.

12. בכל הקשור לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות נתתי דעתי להיערכות, להתארגנות ולתכנון המעמיק שקדם לביצוע העבירות (שכירת דירה, הצטיידות בציד מתאים, רכישת ידע, התחברות פיראטית לחשמל), לשיתוף הפעולה עם אחרים בביצוע העבירות, למשקל הסם ולמספר השתילים הגבוה, לנזק שעלול היה להיגרם לו הסם שגודל היה מופץ בשווקים, לנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מחיבור פיראטי לחשמל, לנזק הכספי שנגרם כתוצאה מגניבת החשמל, לרקע ולסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה (רווח כספי מהיר, חובות מהימורים) ולחלקו הדומיננטי של הנאשם בביצוע העבירות.

באשר למשקל הסם ראוי לציין, כי לו משמעות לא מבוטלת בשאלת העונש המוטל בעבירות סם, וזאת כנגזר מפוטנציאל הנזק. בעניין זה ראו בהתאמה ע"פ 6409/12 **מדינת ישראל נ' אלגדיפי** (פורסם בנבו, 5.6.2013), פסקה 11.

לצד זאת, נתתי דעתי לעובדה כי הסם שגודל לא נחשב מסוג הסמים ה"קשים", כי זה נתפס בטרם הופץ אל השווקים ומכאן שלא נגרם נזק ממשי לבריאות הציבור. כן נתתי דעתי לעובדה שהנאשם לא הרוויח בפועל מביצוע עבירות הסם, ולא נגרם נזק בטיחותי של ממש כתוצאה מהחיבור הפיראטי למתקן חברת החשמל, להבדיל מהנזק הכלכלי.

13. עיון בפסיקה מגלה מנעד של ענישה מגוון התלוי בנסיבות ה"עושה" לרבות גילו של הנאשם, עברו הפלילי, נסיבות חייו ושאלת שילובו בהליך שיקומי כמו גם, ובעיקר, בנסיבות ה"מעשה" לרבות סוג הסם, מספר השתילים ומשקל הסם, חלקו של הנאשם, התכנון וההצטיידות שקדמו לביצוע העבירה, האם העבירה בוצעה בצוותא עם אחרים וקיומן של עבירות נלוות לביצוע העבירה.

בע"פ 863/18 **סבן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.11.2018) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן וקשירת קשר לפשע והעמיד את עונשו על 36 חודשי מאסר חלף 42 חודשי מאסר משיקולים של אחידות ענישה ותסקירים חיוביים. במקרה זה הקים הנאשם עם אחרים מעבדה לגידול סמים וגידל 283 שתילי קנבוס במשקל כולל של כ- 92 ק"ג נטו.



בע"פ 6299/20 חן נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 4.2.2021) חזר בו הנאשם מערעורו בהמלצת בית המשפט. הנאשם הורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סמים מסוכנים, החזקת סם שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן, החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן או לצריכתו ונטילת חשמל שלא כדין ונגזר עליו עונש של 29 חודשי מאסר. במקרה זה הקים הנאשם מעבדה לגידול סם מסוכן שהתפרסה על פני 5 חדרים וגידל בה 600 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 90 ק"ג.

בית המשפט העליון מצא להבהיר כי אין לקבל גישה מקלה ביחס לסם הקנבוס הואיל וזה נותר סם מסוכן האסור בשימוש.

בע"פ 871/20 **אברג'יל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 30.3.2020) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס, ובהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והותיר על כנו עונש של 26 חודשי מאסר. במקרה זה הקים הנאשם מעבדה לגידול סם מסוכן וגידל בה מאות שתילים שהגיעו למשקל של 80 ק"ג.

בע"פ 4285/17 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.6.2018) קיבל בית המשפט העליון בהסכמת המאשימה את ערעורה של נאשמת שהורשעה בגידול סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 100 ק"ג והעמיד את עונשה על 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף 12 חודשי מאסר שהטיל עליה בית המשפט המחוזי מטעמי שיקום.

בע"פ 6162/21 **אזיזוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.3.2022) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם בעל עבר פלילי בעבירות סמים, שהורשע בעבירות של גידול 255 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 70 ק"ג, בהחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית ונטילת חשמל והעמיד את עונשו על 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף 28 חודשי מאסר שהטיל עליו בית המשפט המחוזי בשל נסיבותיו האישיות-משפחתיות מורכבות ובשלהליך הגמילה והשיקום המוצלח שעבר.

עיינתי בפסיקה שצרפו הצדדים שאל חלקה אתייחס להלן. מטבע הדברים צרף כל צד פסיקה התומכת בעמדתו העונשית.

כך צרפה המאשימה למשל את:

ע"פ 8988/16 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 8.3.2017) בו דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 87.25 ק"ג, סחר והספקת סם מסוכן, ונטילת חשמל במרמה בשווי עשרות אלפי שקלים והותיר על כנו עונש של 36 חודשי מאסר. במקרה זה גידל הנאשם סם מסוכן מסוג קנבוס במעבדה שהקים בביתו שכללה ציוד ומגוון מכשירים לגידול הסם. בנוסף, מכר הנאשם לאחר סם מסוכן מסוג קנבוס בכמות של 5.43 גרם נטו;

ת"פ (מחוזי-מרכז) 17677-04-17 **מדינת ישראל נ' דוכן** (פורסם בתקדין, 2.11.2017) בו גזר בית המשפט



על נאשם שהורשע בעבירות של ייצור הפקה והכנה של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של 72.8 ק"ג (235 עציצי קנבוס בנוסף לקנבוס מיובש) וגניבת חשמל עונש של 27 חודשי מאסר. במקרה זה שכר הנאשם בית בו הקים מעבדה לגידול הסם ורכש ציוד מתאים לגידול וייצור הסם. במקרה זה הגבילה המאשימה את עצמה בהסדר הטיעון לרף עליון של 30 חודשי מאסר;

ת"פ (מחוזי- מרכז) 46685-04-15 **מדינת ישראל נ' סגל** (פורסם בתקדין, 3.2.2016) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 78.8 ק"ג, החזקת סם שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים המשמשים להכנת סם עונש של 30 חודשי מאסר. במקרה זה גידל החזיק וגידל הנאשם צמחי קנביס בעציצים בדירה עם ציוד להכנת הסם.

ב"כ הנאשם מצדו צרף את ת"פ (מחוזי-חיפה) 33338-02-20 **מדינת ישראל נ' מזרחי** (פורסם בנבו 24.5.2021) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירות של החזקת סם מסוג קנבוס שלא לצריכה עצמית במשקל של 4.2 ק"ג ברכבו וגידול של 435 שתילים של סם מסוכן מסוג קנבוס במחסן במשקל של 66.55 ק"ג ונטילת חשמל בשווי של 25,111.62 ₪ לאחר שהתחבר למתקני חברת חשמל באופן פיראטי, עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בשל הליך שיקומי מוצלח.

חריגה ממתחם העונש ההולם

14. ב"כ הנאשם עתר כאמור לחרוג ממתחם העונש ההולם ולהשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות בהתאם להמלצת שירות המבחן.

אף המאשימה עתרה לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, כאשר המחלוקת העיקרית שבין הצדדים קשורה בשאלת מידת החריגה ממתחם העונש ההולם. לטעמה של המאשימה חריגה זו מצדיקה השתת עונש מאסר בפועל של 22 חודשי מאסר.

סבורני כי בנסיבות מקרה זה יש לקבל את עמדת הצדדים, היינו יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום. השאלה שנותר להכריע בה היא מהי מידת החריגה. היינו, האם ניתן להימנע מכליאתו של הנאשם מאחורי סורג ובריח.

15. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי:

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם..."

עמוד 9



בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.4.2018) (להלן: "עניין קרנדל"), פסקה 25 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק - ארז נתנה התייחסות לטיב השיקום הנדרש לשם חריגה ממחם העונש ההולם: **"...ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפטיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי - טיפולי מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א)".**

לא ניתן להתעלם מההליך הטיפולי האינטנסיבי שעבר הנאשם על-פני תקופה לא קצרה, על מחויבותו להצלחת ההליך השיקומי, על המוטיבציה שגילה בכל אחד משלבי ההליך כעולה מתסקירי שירות המבחן, ומכאן שראוי להעניק מעמד בכורה לשיקולי השיקום.

כאמור, אף המאשימה הגיעה למסקנה נוכח התסקיר המשלים של שירות המבחן וההליך הטיפולי שעבר הנאשם כי יש מקום לחרוג ממתחם העונש בעניינו של הנאשם ועתרה לעונש מאסר נמוך מהרף התחתון של מתחם העונש ההולם לו טענה.

בניגוד לטענה שהעלתה המאשימה תחילה, נראה כי קיימת זיקה לא מבוטלת בין התמכרותו של הנאשם לאלכוהול ולהימורים לבין התדרדרותו במישורי החיים השונים שהביאוהו לביצוע העבירות. על כך חזר שירות המבחן מספר פעמים בתסקיריו. ראו למשל בתסקיר המשלים מיום 10.3.2022: **"...כי לאור התרשמותנו שהעבירות נשואות תיק זה נעברו על רקע קיומם של דפוסים התמכרותיים בתחום האלכוהול וההימורים, קושי בניהול אורח חיים יציב ויצרני, קיום קשרים שוליים והיעדר כלים ומיומנויות להתמודדות נורמטיבית ומקדמת במצבי דחק ומשבר..."**

הטיפול הממוקד והמוצלח בהתמכרויות הנאשם מצמצם אפוא הסיכון שהנאשם יחזור על מעשיו.

יטען הטוען, כי גם אם נכון במקרה זה ליתן משקל משמעותי לשיקולי השיקום לא נכון יהיה להימנע כלל מהשתתפות עונש של מאסר בשים לב לחומרת העבירות ולהרתעה הנדרשת בגזרתן. אכן, לעיתים מוצא בית המשפט לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום מבלי לוותר על עונש של מאסר בפועל, ולכך בעצם כיוונה המאשימה. ואכן, בגזרה זו של עבירות יש מקום לשיקולי ההרתעה לצורך התמודדות עם ממדי התופעה. ואולם, לטעמי, בנסיבותיו החריגות של מקרה זה, לא יהיה זה נכון להחזיר הנאשם לבית האסורים לאחר כל המהלך השיקומי החריג שאותו הוא עבר שכן כעולה מתסקירי שירות המבחן עונש מאסר מאחורי סורג וברח עלול להוביל לרגסיה בהליך השיקומי של הנאשם.

לעניין זה ראו מדברי השופטת ד' ברק-ארז בעניין קרנדל, פסקה 22: **"יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום"**.

לא למותר להדגיש, כי האינטרס בשיקום הנאשם הוא לא רק של הנאשם עצמו ושל קרוביו כי אם גם של החברה כולה, ואף של גורמי השיקום אשר מעוניינים לראות פרי לעמלם.



ובענין זה ראו גם ע"פ 7353/18 חדד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 1.5.2019), פסקה 10:

"...אולם, מצב דברים שבו עברין נרתם כולו לשיקום, עושה כל שלא ידו כדי לחזור למוטב, ומצוי בעיצומה של חזרה לדרך הישר - עשוי להצדיק הקלה בעונשו, או למצער התאמתו, כך שהעונש שבו ישא לא יפגום במאמצי השיקום, ותוצאותיהם המוכחות. בכך יקודם אינטרס הציבור, בשובם של בני החברה שסטו מן הדרך לתפקוד חיובי ומטיב. אכן, לא בכל המקרים יפה הבכורה להלימה ולהרתעה; לעיתים ראוי לשיקולי השיקום לתפוס את הבכורה".

16. למסקנתי בדבר העדפת המסלול השיקומי הגעתי גם לנוכח הודאת הנאשם שיש בה כדי ללמד על הבעת חרטה ולקיחת אחריות; גילו והעדר עבר פלילי משמעותי או רלבנטי (רישום צבאי בגין העדר מהשירות ואי הרשעה מבית משפט לנוער בעבירת רכוש), נסיבותיו האישיות-משפחתיות המורכבות, התקופה בה הוא שהה במעצר ותחת תנאים מגבילי חירות והפגיעה של העונש בו ובמשפחתו.

ברי, כי נתתי משקל גם להמלצת שירות המבחן, המלצה שהתגבשה לאחר הליך בחינה ומעקב ממושכים.

17. לאור כל האמור לעיל אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. העבודות יבוצעו בבאר שבע במשך 5 ימים בשבוע על-פי טווח השעות המתאפשר בחוק החל מיום 26.10.2022.

הובהרה לנאשם חשיבות ביצוע העבודות ונפקות העדר שיתוף פעולה.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מהיום, שלא לעבור עבירת סם מסוג פשע.

ג. קנס בסך של 6,000 ₪ או 40 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בששה שיעורים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.8.2022.

ד. צו מבחן למשך שנה מהיום. הנאשם ימשיך בהליכי הטיפול בהתאם להנחיית שירות המבחן. הובהרה לנאשם חשיבות ביצוע העבודות ונפקות העדר שיתוף פעולה.

ה. 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי, למשך שנתיים מהיום, שהנאשם לא יעבור עבירת סם.



הריני מורה על חילוט הציוד שנתפס בבית בו גודלו הסמים לטובת אוצר המדינה.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, כ"ג סיוון תשפ"ב, 22 יוני 2022, במעמד הצדדים.